

Inaugurácia Mons. B. Bobera

Úradu arcibiskupa košickej arcidiocézy sa ujal monsignor Bernard Bober. Slávnostná inaugurácia bola v Dóme svätej Alžbety v Košiciach. Do funkcie ho menoval pápež Benedikt XVI. 4. júna tohto roku. Hlava katolíckej cirkvi súčasne prijala abdikáciu doterajšieho hierarchu monsignora Alojza Tkáča.

Redaktor: „Monsignor Alojz Tkáč po viac ako dvadsaťročnej diecéznej službe odchádza do dôchodku. Bol prvým porevolučným biskupom v Košickej diecéze.“

Mons. Alojz Tkáč: „O všetko sme museli od samého začiatku, počnúc čo sa týka počtu kňazov. Bolo treba budovať cirkevné školy, prichádzali rehoľníci, stavali sa kostoly.“

Redaktor: „Úlohu a funkciu arcibiskupa dnes prijal monsignor Bernard Bober, ktorý bol pomocným biskupom monsignora Alojza Tkáča.“

Mons. Bernard Bober, arcibiskup Košickej arcidiocézy: „Chcel

by som zachovať predovšetkým kontinuitu toho, lebo to nie je výmena politická, hej to je pokračovanie toho čo tu Ježiš Kristus začal a čo môj predchodca konal a ja som mu bol tak nápomocný 18 rokov, takže sme spolu mnohé vecí i tvorili i si predstavovali aj idealizovali.“

Redaktor: „Veriaci inauguráciu nového arcibiskupa monsignora Bernarda Bobera prijali ako nádej do budúcnosti.“

Anketa:

Opýtaný 1: Ja si myslím, že niečo nové a pozitívne donesie.“

Opýtaný 2: „Určite je to nejaká tá duchovná podpora pre kresťanov a pre všetkých.“

Opýtaný 3: „Nádej do budúcnosti.“

Redaktor: „Na čele Košickej diecézy sa vytriedalo trinásť biskupov. Monsignor Bernard Bober je štrnástym biskupom.

Leopold Henzely
STV 1, 10.7.2010

Test božej lásky

Chcel som zistiť, či ma Boh má rád. Týmto slovom dnes prekvapil záchranárov, policajtov a hasičov 28-ročný Bratislavčan. Ten skočil z bratislavského Nového mosta do Dunaja.“

Redaktorka TV JOJ: „Krátko po 11. hodine dopoludnia sa 28-ročný muž rozhodol skočiť do Dunaja. Ihneď sa po ňom rozbehla pátracia akcia. Na Fajnorovo nábrežie sa okamžite po nahlásení na tiesňovú linku zbehli všetky záchrané zložky. Muža hľadali policajti aj hasiči.“

Telefonuje Silvia Jančovičová, hovorkyňa Prezídia HaZZ: „Celý ten zásah trval hodinu a pol. Zasahovalo 12 bratislavských hasičov vrátane potápačov a hasičskej zdravotnej služby v spolupráci s políciou.“

Veronika Hulíková, redaktorka TV JOJ: „Kontrolovali všetky odparkované lode, ako aj to, či sa telo

náhodou nezachytilo medzi loďami alebo pontónmi. Policajti prehľadávali oba brehy rieky zo súše, ako aj z vody. V pohotovosti boli aj záchranári.“

Tatiana Kurucová, hovorkyňa KR PZ Bratislava: „Po príchode polície muž vyplával na breh.“

Redaktorka TV JOJ: „Muž po skoku z mosta podľa našich informácií plával a po chvíli vyšiel na breh. Tam ho objavili a okamžite skončil v sanitke. Pri skoku sa nezranil, bol však nutný jeho prevoz. Údajne spáchať samovraždu nechcel. Podľa jeho slov chcel pravdepodobne len zažiť ten adrenalín pri skoku a chcel zistiť, či ho Boh má rád. Keďže skok prežil a nezranil sa, dostal zrejme na svoju otázku kladnú odpoveď. Záchranári ho odviezli do nemocnice na psychiatrické oddelenie.

Veronika Hulíková
TV JOJ, 9.7.2010

Odozdvanie relikvie sv.

Jána Almužníka

V bratislavskej Katedrále sv. Martina sa včera konalo odozdvanie relikvie sv. Jána Almužníka. Z rúk bratislavského arcibiskupa, metropolitu Stanislava Zvolenského ju prevzal pravoslávny michalovsko-košický arcibiskup Juraj Stránsky. Arcibiskup vyzdvihol najmä charitatívny odkaz svätca, ktorý má úzku spojitosť aj s Dómom sv. Martina.“

Juraj Stránsky, pravoslávny michalovsko-košický arcibiskup: „Svätý Ján Almužník je moderne povedané svätcom veľmi sociálnym, z jeho vlastne už prímienia Almužník vyplýva, že bol človekom charity, rozdávania, darov materiálnych, duchovných, on sa vyznačoval obdivuhodným spôsobom, ba tak ako svedčí jeho životopis aj zázračným spôsobom poskytoval pomoc tým, ktorí boli na to odkázaní.“

Boris Koróni, moderátor Rádia Lumen: „Arcibiskup Juraj dodal, že sv. Ján Almužník je vo východnej cirkvi doteraz veľmi uctievaný a vyjadril presvedčenie, že napriek reálnym rozdielom medzi našimi cirkvami, nás spája možno viac ako si myslíme, či veríme.“

Rádio Lumen, 10.7.2010

Balázs d'alsie pôsobenie
v cirkvi nekomentuje

Rozhodnutie stať sa šéfom poradcov premiérky Ivety Radičovej františkán a katolícky kňaz Ján Krstiteľ Balázs s nikým vo františkánskom ráde nekonzultoval. Balázs na žiadosť františkánov končí zamestnanecký pomer v bratislavskom arcibiskupského úrade 15. júla. Zatiaľ je radovým členom rádu a kňazom. K svojmu ďalšiemu pôsobeniu v cirkvi sa zatiaľ nechce vyjadrovať. Balázs vytvára tím Radičovej poradcov. Známym by mal byť do konca júla. Jedným z jeho členov bude občiansky aktivista Juraj Smatana z Považskej Bystrice. (SITA)

Pravda, 14.7.2010

Blog - cesta z katolíckeho geta?

Za písanie na internet sa chceli rehoľnej sestre pomstiť

Zapnete počítač, vyhľadáte blog svojho kňaza a vypočujete si kázeň i s modlitbami. Potom sa s ním spojíte cez Skype a vyspovedáte sa. Do kostola škoda chodiť. Kacírsky nezmysel? Nepochybne. Lenže nezmyslom bolo kedysi aj tvrdenie, že zem je guľatá, volebné právo žien či rovnoprávnosť černochovcov s belochmi v práve na sedadlo v autobusoch. Ak dnes existujú blogy kňazov a rehoľných sestier, špeciálny kanál Vatikánu na youtube.com, vlastná stránka pápeža či jeho aplikácia na Facebooku, kto si trúfne povedať, ako bude vyzerat' šírenie evanjelia o pár desaťročí?

V záujme Boha blogujte

Vatikán sa internetu nebráni. Pápež Benedikt XVI. privítal nové technológie ako dar a vyslovil vetu: „V záujme Boha blogujte.“ Slovenských biskupov nepresvedčil, nezaujali k blogovaniu žiadne stanovisko, ale to zrejme súvisí aj s vekom a počítačovou gramotnosťou. Prirodzená generačná obmena to vyrieši.

Blogovať skúšal aj hovorca Konferencie biskupov Slovenska Jozef Kováčik, po čase to vzdal. Pre portál postoy.sk to vysvetlil: „Ukázalo sa, že nie je pre hovorca jednoduché blogovať. Musím si vedome klásť otázku, či sa môj súkromný názor neoprávnene nestane názorom KBS.“

Katolícky kňaz Juraj Drobný síce tvrdí, že nedokáže odhadnúť, kedy na blogu prerazia biskupi, ale vie si predstaviť, že by mohol začať trnavský arcibiskup Róbert Bezák. Jeho kolega Jozef Červeň si myslí, že sa zapoja vtedy, ak zanikne možnosť diskutovať pod článkami arogantne a zároveň anonymne.

Bližšie k ľuďom

Drobný nevie o tom, že by sa o jeho blogovanie cirkevní hodnotári zaujímali, Červeň tvrdí, že veľké odozvy nemal, pričom „už to, že sa ma nepokúšali zastaviť, svedčí o tom, že ak som aj rýpal, vždy to bolo s mierou, ktorú rešpektovali“.

Kňaz Miroslav Lettrich dodáva, že kolegovia aj nadriadení jeho články evidujú.

Rehoľná sestra Hermana priznáva, že jej nadriadení prechádzali rôznymi fázami vnímania článkov, „často ani nie článok, ale skôr reakcie boli nor-

mou, pre ktorú som sa odmlčala, alebo zasiahli predstavení. Občas sa môj súkromný názor vydával za normu mojej rehole. Museli sme preto hľadať spoločnú reč.“

Duchovní odmietajú, že blogovanie ich posúva bližšie k ľuďom. Červeň: „Ak, tak iba k tým, ktorí by v reálnom svete oslovili kňaza len ťažko, lebo ho vnímajú ako niekoho nedostupného.“

Drobný si tiež nemyslí, že by bol písaním bližšie k ľuďom, ale priznáva, že „cez blog ma ľudia vnímajú ako kamaráta, nie ako čudného dôstojného pána. Aj vďaka nim sa mi podarilo vyjsť z čohosi, čo sám pre seba nazývam katolíckym getom“.

Tvrdenie o približovaní sa k ľuďom odmieta aj Lettrich: „To je mylná predstava. Akoby kňaz, ktorý nebloguje, nebol k ľuďom blízko.“

Nechcú byť diplomatickí

V čom sú duchovní na internete iní ako v živote? „Na blogu som o niečo civilnejší než pri kázňach, môžem sa venovať témam, ktoré by som inak nekomunikoval,“ vraví Juraj Drobný. Podobne to vidí aj Jozef Červeň, mnohé názory z blogu by vraj v kostole nikdy neprezentoval, lebo „tam na to nie je priestor“.

Ak niekto od kňazov očakáva len nekonfrontačné vyjadrenia, mylí sa. Anton Ziolkovský, dnes výkonný sekretár KBS, na svojom blogu ostro napádal prezidentskú kandidátku Ivetu Radičovú. Červeň tvrdo kritizoval Ficovu koalíciu, Lettrich tiež, a spolu s Drobným aj médiá. Drobný priznáva, že o ňom je i v cirkvi známe, že sa nevie vyjadrovať diplomaticky, takže „pre ľudí, ktorí ma poznajú, to prekvapením nie je“. Červeň dopĺňa, že rád pomenúva problémy priamo, pričom sa snaží, aby zbytočne neprovokoval alebo neurazil, „aj keď sa mi to vždy nedarí“. Lettrich trvá na tom, že otvorenosť a ostrosť budú v jeho článkoch prítomné aj naďalej, hoci uznáva, že občas spätne nájde formulácie, ktoré by napísal inak. „Nechcem byť uhlaďený a diplomatický.“

Vyjsť z davu

Hermana vysvetľuje, že blogujúca rehoľná sestra je ostro sledovaným vlakom. „Niekedy sa ľudia v článku spoznajú a vezmú to osobne. Ťažko im vysvetlím, že som len trafila klinec po hlavičke a nebolo to o nich. Zafixujú si, že bolo, a chcú sa pomstiť. Mala

som aj takú skúsenosť. Bála som sa vtedy o svojich blízkych, viac som sa začala modliť.“

Tu niekde treba hľadať príčiny, prečo na Slovensku blogujú len dve rehoľníčky. „Na Facebooku sú ich tisíce, dokonca aj z kontemplatívnych reholi. Písať blogy však znamená vyjsť z davu, stať sa trňom v oku. Nie každá to zvládne, nie každá má na to žalúdok,“ vysvetľuje Hermana.

Karol Sudor, SME 10.7.2010

Mnohé názory z blogu by som v kostole nikdy neprezentoval, tam na to nieje priestor. Jozef Červeň, kňaz

O blogovaní

Rehoľná sestra Hermana: „Skúšala som, kam môžem zájsť, ktoré témy sú čítané. Kritika cirkvi, hospice, manželstvo - to boli veci, pri ktorých šla hore čítanosť aj počet diskusných príspevkov. Pribúdala súkromná pošta. Tá sa stala základom priateľstiev. Píšem si s rodinou zo Sýrie, s misionárom z Japonska, píšmu mi ľudia hľadajúci životnú cestu. Pre nich sa oplatí publikovať aj si vypočúť kritiku. Potrebujú ma. Nie tí, ktorí kopú a vyhrážajú sa. Jeden i druhý tábor sú však moji priatelia, za ktorých obetujem svoje ranné chvály.“

Kňaz Juraj Drobný: „Kým som neblogoval. mal som svoje predstavy o tom, ako vyzerá ateista, feministka a podobne. Potom som takých ľudí stretol naživo a boli úplne iní. Dokonca i katolíci, ktorých som stretol cez blog, sa ku mne správajú inak ako tí, ktorí ma poznajú iba z kostola.“

Kňaz Jozef Červeň: „Nástup blogov ma neprekvapil, mal som spracovaných veľa tém, ktoré som chcel prezentovať. Na začiatku som nemal problém uverejňovať tri články denne, spolu ich je viac ako tisíctristo. Viacerí mi vyčítajú, že sa už nevenujem náboženským témam. Je to preto, lebo tak robím v komunikácii s ľuďmi naživo respektíve na sociálnych sieťach.“

Blogy rehoľných sestier a kňazov

Marcela Bagínová-baginova.blog.sme.sk

Sestra Hermana-hermana.blog.sme.sk

Jozef Červeň - cerven.blog.sme.sk

Miroslav Lettrich-lettrich.blog.sme.sk

Juraj Drobný-jurajdrobny.blog.sme.sk

Marek Vadrna-marekvadrna.blog.sme.sk

sk

Róbert Flamík -flamik.blog.sme.sk

Marian Vojtko-marianvojtko.blog.sme.sk

Kedysi to bolo šokujúce, dnes samozrejmé

Hovorí teológ a publicista Ľubomír Jaško

Prispievajú aktivity v sociálnych sieťach a blogovanie k zmene pohľadu na duchovných?

Prispievajú k pestrości spoločenských diskusií. Ak ich duchovní zvládnu prístupným štýlom, určite získajú body. Otázne je, či môžu, pokiaľ nie sú anonymní, písať slobodne o otázkach, v ktorých cirkvi zastáva nemenné stanoviská. Prípadné konflikty medzi viacerými spôsobmi kresťanského myslenia teda budú naďalej tie isté, akurát sa jednou z arén konfliktov stane aj internet. K sieťam typu Facebook - špecifickým negatívom môže byť hádam len to, že niektorí katolícki biskupi by mohli kňazom vyčítať množstvo pekných a mladých žien v zozname priateľov. Na odľahčenie dodávam, že klasické ohováranie kňazských lások je tak možno prekonané. To je kúzlo nechceného.

Dočkáme sa blogovania biskupov?

Pred niekoľkými rokmi časopisy prinášali „šokujúce“ reportáže o tom, že fara je pripojená na internet, či fotografie rehoľných sestier s mobilom v ruke. Dnes je to samozrejmé. V hre je aj generačná výmena. Mladší biskupi budú využívať aj tieto formy komunikácie, ale zväčša pôjde o ďalšiu formu evanjelizácie bez väčšej ochoty pustiť verejnosť do svojho súkromia alebo pocitov.

SME 10.7.2010

Aj pol roka po ničivom zemetrasení sa Haiti stále borí s existenčnými problémami. Ľudia s pomocou humanitárnych organizácií upratuje trosky po zničených domoch a budovách. Niektorí ešte stále hľadajú pozostatky svojich rodinných príslušníkov, ktorí otrasy neprežili. Na karibskom ostrove pomáhajú aj slovenské organizácie. Pokrok podľa nich prichádza, ale len veľmi pomaly. Viac už zisťovala Alexandra Demetrianová, redaktorka: „6 mesiacov po zemetrasení si Haitiavia stavajú nové domy, školy pre deti, ale aj potrebné sociálne zariadenia. Učia sa celkom novým veciam, napríklad zbierať odpadky, aby sa predišlo zbytočnému znečisteniu a infekciám. Andrea Topol'ská zo Slovenskej katolíckej charity, ktorá sa na Haiti angažuje, pre

Moskovský súd určil trest pre organizátorov výstavby Zakázané umenie za šírenie náboženskej nenávisti a urážky veriacich

Moskovský súd určil trest za šírenie náboženskej nenávisti a urážky veriacich pre organizátorov výstavby Zakázané umenie, ktoré pred tromi rokmi rozhorčila pravoslávne kruhy. Zatiaľ čo prokurátor požadoval pre obžalovaných tri roky väzenia, sudkyňa ich potrestala peňažnou pokutou. Obaja sa chcú odvolať. Na stranu kurátorov sa postavili známi ruskí umelci, obávajú sa cenzúry. Pokračuje Jozef Scheiner: „Expert na umenie Andrej Jerofejev musí zaplatiť vyše 5000 eur, bývalý riaditeľ múzea Jurij Samodurov takmer 4000. Kontroverzná výstava v moskovskom Sacharovovom múzeu ukázala inde odmietnuté diela. Napríklad obraz Krista s hlavou Mickeyho Mousea, či krucifix nahradený Leninovou medailou. Nasledovalo trestné oznámenie od pravoslávneho spolku Národný chrám, po ktorom prokuratúra začala stíhanie za šírenie náboženskej a národnostnej nenávisti a urážku ľudskej dôstojnosti. Prokurátor žiadal 3 roky pracovného tábora, cirkvi len podmienený trest. Údajne sa obávala, že vzhľadom na publicitu prípadu by väzenie mohlo vinníkov zmeniť na mučeníkov. Krátko po verdikte sa k prípadu vyjadril

zástupca pravoslávnej cirkvi Leonid Nikšin. Pre kanál TV Centr povedal:“

Leonid Nikšin, zástupca pravoslávnej cirkvi: „Rusko je pravoslávna krajina. 85% populácie v Rusku je pravoslávnych. Stávať sa proti väčšine populácie nie je možné. Je to absurdné. Predstavte si, že by urážali v Saudskej Arábii korán. Roztrhnú ich na ulici.“

Andrej Jarofejev, odsúdený expert na umenie: „Hľadali nejaký kompromisný výsledok, no dnes sa javí kompromisom to, že v prvom procese. Pozor náboženstvo. Bol to krutý trest. To znamená, že sa pohybujeme smerom k fundamentalizmu a ostrému napraveniu spoločnosti. Keď sa za kompromis považuje, no vďaka Bohu. Nedali umelca do väzenia, alebo kurátora. Mal šťastie.“

Jozef Scheiner, redaktor: „Za kurátorov sa postavil skupina známych ruských umelcov. Obrátila sa na prezidenta Dmitrija Medvedeva, aby trestné stíhanie ukončil. Prihovárali sa za nich aj ochrancovia ľudských práv, ombudsman, či ruský minister kultúry, podľa ktorého mohla byť výstava odsúdená morálne a eticky, nie však súdom.“

Rádio Slovensko, 12.7.2010

Aj pol roka po ničivom zemetrasení sa Haiti stále borí s existenčnými problémami

Rádiožurnál vysvetlila základný problém: „Z nejakého politického hľadiska sa niektorí štátnici ukazujú možno byť obetavejší ako niekedy predtým, ale sa zase sťažujú na nedostatok prostriedkov, aby mohli riešiť aktuálne problémy. Z ekonomického hľadiska je tá situácia stále vieme po tej katastrofe kritickejšia ako predtým, pretože vlastne viac ako 75% súkromných a verejných podnikov je zničených.“

Redaktorka: „Andrej Bán z organizácie Človek v ohrození priznáva, že dlhé roky občianskeho konfliktu, ako aj diktátorskej vlády, Haiti poznačili a pomalý pokrok sa dá vysvetliť aj zaostalosťou systému.“

Andrej Bán, organizácia Človek v ohrození: „Haiti zápasí dlhoročne s problémami zlej organizovanosti, korupcie vysokej štátnej, ale zásluhou toho že tam je dnes prítomná OSN so

svojimi agentúrami, aj veľké humanitárne organizácie, tak tie skúsenosti a to know-how zo zahraničia, ktoré teraz vlastne aj po tej katastrofe prichádzajú, tak azda napomôžu k tomu, aby sa tie veci tam na Haiti pohli rýchlejšie.“

Redaktorka: „Z Haiti podľa viacerých kričí beznádej. Tí, ktorí prežili ničivé zemetrasenie, sa cítia zabudnutí.“

Napriek rozsiahlej humanitárnej pomoci a množstvu finančných prostriedkov sa im reálnej pomoci dostáva stále málo. Andrea Topol'ská zo Slovenskej katolíckej charity však priznáva, že v Haiti anoch s po katastrofe niečo zmenilo: „Stali sa milší a tým že oni prežili, tak ako keby im Boh preukázal nejakú priazeň a ochránil ich pred tou katastrofou, tak si myslia, že by sa mali ako keby rozísť so zlom a mali by začať ako keby taký nový lepší život.“

Rádio Slovensko, 14.7.2010

Tisove tabule sa hýbu. Už dvadsať rokov

Bola to prvá pamätná tabuľa s menom Jozefa Tisa od skončenia vojny. Podľa nápisu na nej išlo nielen o prezidenta Slovenskej republiky, ale aj „nástupcu“ Svätopluka. Z odstupu dvadsiatich rokov je ešte zjavnejšie, že práve vtedy sa u nás začali pokusy rehabilitovať túto kontroverznú postavu novodobých dejín. Pokusy zatiaľ neúspešné.

Udalosť sa odohrala 8. júla 1990 v Bánovciach na Bebravou. Tabuľu umiestnili na budove bývalého mužského rímskokatolíckeho učiteľského ústavu, ktorý o 56 rokov skôr založil a nejaký čas i viedol doktor Tiso, vtedajší bánovský dekan. To oznamoval aj nápis na tabuľi, uvedený Tisovým heslom „Verní sebe - svorne napred!“ (Mimochodom, dnes má tieto slová vo svojom štíte Slovenská pospolitosť.)

„V roku 1990 začali naberať odvalu domáci ľudáci i novoľudáci, ktorí sa za bývalého režimu nemohli prejavovať,“ vysvetľuje historik Dušan Kováč. „Teraz boli posmelení zahraničnými ľuďmi, zjavnými i skrytými, ktorí sa vracali z emigrácie a predstavovali si, že po páde komunizmu je tu príležitosť pre nich. Ich myslenie však nikdy nebolo demokratické a pohybovalo sa iba v extrémoch.“

Už o pár dní po bánovskom podujatí prepukol medzinárodný skandal. Tabuľu totiž odhalil a posvätil nie hocikto, ale sám nitriansky sídelný biskup Ján Chryzostom Korec, iba dva týždne predtým vymenovaný pápežom Jánom Pavlom II. za kardinála!

V časoch komunistickej totality bol Korec často vystavený rôznym perzekúciám i väzneniu. Po revolúcii ho svet spoznal ako vodcu takzvanej tajnej cirkvi na Slovensku. Medzinárodné uznanie však získal už v roku 1987 ako jeden zo signatárov vyhlásenia, v ktorom sa zástupcovia slovenského disentu ospravedlnili tým, čo prežili holokaust za zločiny spáchané počas vojnového slovenského štátu.

O to väčšie bolo prekvapenie doma i v zahraničí z toho, že bánovskú tabuľu odhalil práve Korec, ktorý sa prihovril slávnostnému zhromaždeniu a vzápätí celebroidal svätú omšu Te Deum v miestnom kostole.

Reakcie na to všetko boli takmer okamžité a prudké. „Ide zrejme o prvého vojnového zločincina, ktorý má v Európe pamätnú tabuľu,“ písali zahraničné denníky. Už o niekoľko dní ju Bánovčania museli zahaliť súknom.

Kam až možno zájsť

Stalo sa to krátko po prvých slobodných voľbách. Ján Chryzostom Korec bol vtedy iba necelé dva týždne kardinálom, kým Vladimír Mečiar presne toľko slovenským premiérom. Na bánovskú tabuľu však zareagoval Mečiar až o ďalší týždeň, 15. júla, keď sa už nedalo mlčať.

„Nestotožňujem sa s týmto aktom ani s takýmto hodnotením osoby Jozefa Tisa,“ povedal nový premiér v televíznom príhovore. „Treba zdôrazniť, že Tiso nebol súdený ako kňaz ani ako veriaci, ale ako predstaviteľ štátu, v ktorom boli fašistické tendencie. A tieto veci nemôžeme zakryť ani tým, že tabuľu dočasne zahalíme, ani tým, že sa niekde vysvetlí, že ide o krok predčasný. Ide o krok politicky nesprávny.“

O tri dni zaujala odmietavé stanovisko k inštalácii tabule celá národná vláda a na ďalší deň aj federálna vláda, vedená Slovákom Mariánom Čalfom. Znovuzahalenú bánovskú tabuľu museli demontovať. Napriek tomu sa 20. júla rozhorel vo federálnom parlamente spor o to, či netreba prijať ešte jedno celoštátne stanovisko, tentoraz poslanceké.

Poslanci za SNS a KDH sa postavili proti - ide o vec slovenských národných orgánov. A treba vraj počkať, ako zhodnotí osobnosť Tisa nezávislá komisia historikov, ktorú zriaďuje Národná rada. Jej predsedom sa stal Dušan Kováč.

Tých, ktorí sa už chystali trestne stíhať pôvodcov škandalózne akcie, zavrátil vtedajší generálny prokurátor ČSFR, Slovák Tibor Böhm. Tvrdil, že v tomto prípade nešlo o propagáciu fašizmu a že Tiso nebol ani vojnový zločinec, lebo v zozname, ktorý má k dispozícii Generálna prokuratúra, jeho meno nefiguruje. Böhm však pripustil, že existuje viacero zoznamov fašistických vojnových zločincov, ktoré sa môžu líšiť.

Prípád potom načas utíchol. Iba niektorí novinári sa neúnavné pýtali, o čo tu vlastne išlo. Čo ak niekto

chcel zatiaľ iba zistiť, kam až môže pri „očistení“ Tisa a jeho politiky zájsť? Čo všetko si môže dovoliť?

Tam, kde sa končia argumenty

V roku 1992 usporiadal Historický ústav SAV prvú a na dlhé roky jedinou vedeckú konferenciu venovanú Tisovi, na ktorej sa zišli historici rôzneho zamerania z domova i zo zahraničia, aby sa pokúsili zhodnotiť túto rozporuplnú osobnosť nie ideologicky, ale odborne. „Boli sme otvorení všetkým názorom, pustili sme medzi seba aj Tisových obhajcov - Františka Vnuka, Milana S. Ďuricu a dokonca Karola Murína, osobného tajomníka prezidenta slovenského štátu,“ rozpráva Kováč. „Všetci sa tam však postupne strápnili. Neboli totiž schopní odborne argumentovať, zrejme dokázali vystupovať len medzi svojimi stúpecami. Strápnili sa a potom aj stiahli, prestali mať záujem o naše akcie a robili si len vlastné.“

To už zanikol spoločný štát a čoskoro vznikla samostatná Slovenská republika. Obdivovatelia Tisa azda dúfali, že bude zmierlivejšia k ich idolu tým skôr, že mali za sebou niektorých slovenských katolíckych hodnostárov. „Jeho smrť pokladám za mučenie za národ,“ povedal o Tisovi v roku 1993 košický sídelný biskup Alojz Tkáč.

O dva roky neskôr vyšla v Slovenskom pedagogickom nakladateľstve Ďuricova kniha Dejiny Slovenska a Slovákov ako pomocná učebnica. Absolútne nekritická k vojnovému slovenskému štátu a jeho prezidentovi. Obsahujúca viaceré antisemitské resentimenty. Čo sa týka starších dejín - viac mytologická ako historická.

Zásluhou vtedajšej ministerky školstva Evy Slavkovskej, nominantky SNS, kniha vyšla dokonca s finančnou podporou Európskej komisie (program Phare). Len odpor väčšiny historikov a tlak Bruselu spôsobili, že túto učebnú pomôcku stiahli o dva roky neskôr zo škôl.

V októbri 1996 slávnostne, za účasti niekoľko sto ľudí, otvorili v Bytči rodný dom a pamätnú izbu Jozefa Tisa. V pozadí mala stát Spoločnosť priateľov zahraničnej Matice slovenskej. Za osem mesiacov potom dom navštívilo asi osemtisíc osôb, medzi nimi aj školské výpravy.

„Pre náš národ bol Tiso výnimočnou a vynikajúcou osobnosťou,“ odpovedal na otázku ČTK, čo na to hovorí, Rudolf Baláž, vtedajší predseda Konferencie biskupov Slovenska.

Stop novoľudákom v Altöttingu

Dalšou veľkou príležitosťou a nádejou pre Tisových stúpcov bolo 50. výročie jeho popravy. V polovici apríla 1997 sa na viacerých miestach Slovenska objavili výzvy na uctenie si pamiatky „mučenika“. Kardinál Korec sa ani tentoraz nezaprel a slúžil v Nitre zádušnú omšu za Tisa. V Čakajovciach pri Nitre odhalili pozlátenu dvojmetrovú sochu vojnového prezidenta. Na slávnostnom akte sa zúčastnil aj primátor mesta pod Zoborom.

Tieto akcie však vyvolali silné reakcie. Protestovali rôzne organizácie židovskej komunity, Slovenský zväz protifašistických bojovníkov, niektoré politické strany.

Nečakané odmietnutie prišlo zo zahraničia. Starosta Altöttingu, bavorského pútnického mesta slovenských neoľudákov (Tiso sa ukrýval v tamojšom kláštore po úteku z Bratislavy koncom vojny), zrazu zakázal zhromaždenie pri príležitosti okrúhlego výročia popravy. Novinárom povedal, že si nepraje, aby sa v meste konali fašistické alebo nacionálno-socialistické podujatia, povedal novinárom. Medzitým odhalili menšie tabule v Oščadnici a v Rajci - tam všade kedysi Tiso pôsobil ako kaplán. Vo Varíne pomenovali jednu ulicu po tomto „nástupcovi“ Svätopluka. Naďalej však išlo o dosť ojedinelé javy, bez masovej podpory. Väčší rozruch spôsobila azda len doska na budove Katolíckeho domu v Žiline.

Potom bol s Tisom nejaký čas pokoj. Len každý rok 14. marca hŕstka jeho stúpcov pod vedením Stanislava Pánisa manifestovala pri symbolickom hrobe prezidenta na Martinskom cintoríne v Bratislave.

Bol Tiso svätec? Alebo zločinec?

Výskum verejnej mienky, ktorý pred šiestimi rokmi uskutočnil Ústav politických vied SAV, nepotešil Tisových obdivovateľov. V rebríčku postáv novodobých dejín Slovenska, ktoré najpozitívnejšie ovplyvnili vývoj spoločnosti, skončil prezident vojnového štátu až na 12. mieste. Ale čo sa týka najvýraznejšieho negatív-

neho vplyvu, Tiso obsadil dokonca druhé miesto!

Tisov fanklub zrejme usúdil, že zmene nálad by pomohlo cirkevné blahorečenie kňaza - prezidenta vojnového štátu, ktorý bol blízkym spojencom Hitlerovho Nemecka. Vatikánu to odporučil profesor Ďurica v čase, keď sa blížilo 120. výročie narodenia Tisa a 60. výročie jeho popravy. A čo na to Svätá stolica? „O blahorečení Jozefa Tisa sa v súčasnosti neuvažuje,“ odpovedal na priamu otázku Pravdy v októbri 2006 Jozef Kováčik, hovorca Konferencie biskupov Slovenska.

Neuplynulo však ani pol roka a vysoký predstaviteľ cirkvi opäť verejne vyjadril Tisovi obdiv a sympatie. „Za pána prezidenta Tisa tu bol blahobyť a nič nám nechýbalo,“ povedal v televíznej diskusii arcibiskup Ján Sokol.

„Čudujem sa, že Jeho Eminencia nerozlišuje, komu sa za Tisa žilo dobre a komu zle, lebo úplne ináč na tom boli arizátori a ich obeť,“ zareagoval historik Stanislav Mičev.

Odvtedy prešli štyri roky a v katolíckej hierarchii na Slovensku pozorovať badať zmeny. Do popredia sa dostáva nová generácia biskupov. Podľa Róberta Bezáka, Sokolovho nástupcu na trnavskom arcibiskupskom stolci, mal Tiso Abdikovať, hneď po tom, čo sa dozvedel, ako sa ubližuje slovenským Židom. „Keď sa deje krivda dookola, deje sa krivda aj mne.“

Kováč si myslí, že Tiso sa postupne stáva pre katolícku cirkev príťažou. „Predstava, že kňaz nemôže byť zločinec, je už dávno prekonaná,“ upozorňuje historik. „Svet čoraz viac pripomína katolíckej cirkvi hriechnosť jej kňazov.“

Za uplynulých dvadsať rokov sa Tisa na Slovensku nepodarilo rehabilitovať. V niektorých mestách síce poslanci obhájili jeho pamätnú tabuľu, napríklad pred dvoma mesiacmi v Bytči, ale povedzme v Bánovciach tú starú znovu neosadili.

Ako zistil viceprimátor Ľuboš Ševčík, mesto tabuľu z roku 1990 už nevlastní. Nie je ani v sklade. Podľa nepotvrdených informácií ju však má miestne združenie prívržencov Dr. Tisa. Možnože len čakajú na príhodnú chvíľu.

Vladimír Jancura
Pravda 10.7.2010

Zákon treba zmeniť do šiestich mesiacov

Zákon dáva obci právo ponúknuť vám cirkevné zariadenie či občianske združenie až vtedy, keď vyčerpala všetky možnosti. Ústavný súd rozhodol, že táto podmienka nie je v súlade s najvyšším zákonom.

Bratislava. Verejný poskytovateľ, neverejný poskytovateľ - aký je medzi nimi rozdiel? A prečo sa tým musel zaoberať Ústavný súd? Všetko má na svedomí rozhodnutie parlamentu urobiť po vôli mestám, obciam a župám.

Návrh zákona o sociálnych službách, ktorý predložila ministerka práce Viera Tomanová (Smer), preferoval obecné zariadenia. Ale v prípade, že obec nemôže poskytnúť požadovanú službu, nezachádzal do podrobností. Nerovnosť medzi poskytovateľmi prehĺbil parlament, keď schválil návrh poslankyne Jany Valovej (Smer).

Obec, ktorá nemá zariadenie alebo voľné miesto v ňom, najprv ponúkne služby inej obce a pokračuje v tom, kým nevyčerpá všetky možnosti. Až keď zlyhá tento postup, zabezpečí pomoc u neverejného poskytovateľa - cirkev, občianske združenie, nezisková organizácia, súkromný podnikateľ.

Opozícia na čele s poslankyňou Monikou Gibalovou (KDH) to v apríli 2009 napadla na Ústavnom súde a ten jej v máji 2010 dal za pravdu.

Súd dospel k záveru, že neverejný poskytovateľ má taký obmedzený prístup k svojej činnosti, že tým trpí ich ústavné právo na podnikanie, „pričom ide o také obmedzenie práva na podnikanie, ktoré nie je ospravedlniteľné žiadnym legitímnym cieľom“.

Ak Ústavný súd rozhodne, že časť zákona nie je v súlade s ústavou, čaká sa, kým rozhodnutie nevyjde v Zbierke zákonov. Protiústavná formulácia v tom momente stratí účinnosť a parlament má šesť mesiacov na to, aby zákon zmenil.

(joč)

SME, 14.7.2010

Šéfom poradcov bude J. K. Balázs

Najbližším človekom premiérky Ivety Radičovej zostane františkánsky kňaz

Iveta Radičová tvorí svoj tím poradcov. Malo by ich byť šesť interných a šesť externých. Šéfovať im bude Ján Krstiteľ Balázs.

Mužom číslo jeden na Úrade vlády bude františkánsky kňaz Ján Krstiteľ Balázs. Premiérka Iveta Radičová si ho vybrala za šéfa zboru svojich poradcov. Balázs jej robil poradcu už vlani počas prezidentskej kampane, často stál po jej boku a podporoval ju.

„Ponuka viesť zbor poradcov je pre mňa nielen pocta, ale aj ďalšia výzva. Je to pokračovanie našej spolupráce,“ povedal SME. So súčasťou premiérkou a jej zosnulým manželom Stanom sa zoznámil v deväťdesiatych rokoch, je jej rodinným priateľom.

„Robí mi poradcu niekoľko rokov, radil mi aj počas prezidentskej kampane. Ako poradca bol aj u Mikuláša Dzurindu. Má moju dôveru a je prirodzené, že mi bude radiť ďalej,“ povedala premiérka.

Balázs bude okrem šéfovania všetkým poradcom zároveň poradcom pre mediálnu politiku a cirkevné otázky. V oblasti cirkvi radil kedysi aj Dzurindovi.

Stále je františkánskym kňazom. K ďalšiemu pôsobeniu v cirkvi sa vyjadrí v najbližších dňoch.

„Nie je to bežná záležitosť, vyriešia si to františkáni,“ povedal hovorca Konferencie biskupov Slovenska Jozef Kováčik.

Cirkev kritizoval

Balázs doteraz často publikoval. Písal aj do pravidelnej rubriky na názorovej strane v denníku SME. Posledný zo svojich textov nazval Volanie po politickej etike.

„Ak nová koalícia vyhlásila, že „po dvadsiatich rokoch sa etika musí znova zlúčiť s politikou“, jej členovia by si tieto slová mali vyvesiť na stenu svojich kancelárií. Pretože bude na nich, aby nezostali iba zabudnutým heslom, ale aby ich realizovali aj v praxi.“

Často kritizoval katolícku cirkev, aj arcibiskupa Jána Sokola za jeho spoluprácu so Štátnou bezpečnosťou pred rokom 1989 alebo za jeho praktiky v cirkvi s kňazmi, ktorí sa verejne vyjadrovali k spoločenským témam. Naposledy sa Balázs vyjadroval aj k výhrade vo svedomí.

Bránil to, že sa téma nedostala do programových téz tejto vlády. „Je dost dôvodov súhlasiť s tým, že táto téma sa nedostala do programových téz. A je dost dôvodov trvať na tom, aby cirkev aj po týchto voľbách zotrvala na stanovisku, ktoré slovami arcibiskupa Sokola a biskupa Tondru tlmočila po Ficovom nástupe k moci: že túto tému nebude otvárať a že o nej nebude hovoriť. Ak to platilo za Fica, nech to piati aj dnes!“

Čakajú na odpovede

Ako bude zbor poradcov obsadený, zatiaľ ešte nie je známe. Radičová oslovila viac ľudí a čaká, či ponuku prijímú. Komplikuje to aj dovolenkové obdobie.

Balázs hovorí, že poradcov by malo byť zrejme dvanásť. Šesť interných, zamestnaných na Úrade vlády, a šesť by malo byť externých.

Spoluprácu potvrdil zatiaľ len ekologický občiansky aktivista a učiteľ z Považskej Bystrice Juraj Smatana. Predseda združenia Dial'nica a príroda a člen siete mimovládnych organizácií združených v Ekofóre má byť poradcom pre životné prostredie.

Politológ Grigorij Mesežnikov považuje za prirodzené, že Radičová sa obklopí skôr ľuďmi z mimovládneho sektora, keďže sa v tomto prostredí pohybovala. „Ešte predtým, než vstúpila do politiky, si vytvorila pevné väzby s ľuďmi, ktorí z tohto prostredia pochádzajú.“

Chýba ešte šéf SIS

Najbližšími ľuďmi po boku predsedov vlád doteraz prichádzali zo stranického prostredia.

Mesežnikova neprekvapuje ani to, že poradcom bude šéfovať Balázs.

„Má na mnohé veci jasný názor. Možno to, že nie je zo stranického prostredia, bude skôr úžitok,“ dodal politológ.

Radičovej hovorcem sa stal bývalý šéfredaktor Trendu a komentátor SME Rado Baťo. Zároveň bude aj riaditeľom tlačového odboru, kde bude pracovať napríklad aj bývalá novinárka Luba Lesná.

Vedúciom Úradu vlády je Viktor Nižňanský.

Funkcia, ktorá je pre premiérová kľúčová, je aj riaditeľ Slovenskej informačnej služby. Premiérka stále neoznámila, kto ním bude. Odmietla však návrhy Mikuláša Dzurindu, aby to bol

Väzni z Kuby sú v Madride

Siedmi politickí väzni z Kuby sa včera stali konečne slobodnými.

Po tom, ako sa minulú stredu režim kubánskeho vodcu Raúla Castra rozhodol prepustiť 52 väzňov, včera doletela prvá skupina na madridské letisko. Havana tak začala plniť záväzky, na ktorých sa dohodla s katolíckou cirkvou a španielskym rezortom diplomacie. Bývalí väzni síce doleteli do Španielska, odtiaľ však môžu kamkoľvek odcestovať. Ažyl im už dokonca ponúkli nielen Spojené štáty, ale aj Čile.

Aj napriek prepusteniu a vzájomnej dohode medzi krajinami mali niektorí z prepustených pred odletom z Havany zmiešané pocity.

„Nebudem sa cítiť slobodným, pokiaľ nedorazím do Španielska,“ povedal médiám na havanskom letisku jeden z oslobodených Omar Ruiz.

Prepustenie viac ako päťdesiatky väzňov je najväčším takýmto ústupkom kubánskeho režimu od roku 1998. Vtedajší komunistický diktátor Fidel Castro sa na žiadosť pápeža Jána Pavla II. rozhodol prepustiť stovku politických väzňov. Kuba však nikdy nepripúšťa, že ide o politických väzňov, ale označuje ich za kriminálnikov, ktorých platí americká vláda za destabilizáciu krajiny. (mli), HN 14.7.2010

Začali prepúšťať väzňov

Kubánska vláda začala v sobotu plniť dohodu o prepustení 52 politických väzňov, ktorá je výsledkom stretnutia havanského arcibiskupa Jaimeho Ortegu s prezidentom Raúloom Castrom. Všetci väzni patria do skupiny 75 disidentov, ktorých pozatýkali v roku 2003 a mali si odpykať tresty v trvaní šesť až 28 rokov. (TASR), Pravda 12.7.2010

sekretár SDKÚ Štefan Hudec alebo bývalý minister obrany Martin Fedor z SDKÚ. Radičová hľadá skôr medzi nestraníkmi.

Monika Tódová, SME 13.7.2010

Robí mi poradcu niekoľko rokov, radil mi aj počas prezidentskej kampane. Má moju dôveru a je prirodzené, že mi bude radiť ďalej.

Iveta Radičová, premiérka

Kvôli Radičovej si zmenil meno!

Františkánsky katolícky kňaz Ján Krstiteľ Balázs odchádza z rehole františkánov a dokonca aj z kňazskej služby! Premiérka Iveta Radičová si ho vybrala za šéfa zboru svojich poradcov. Dnes sa mu končí pracovná zmluva s arcibiskupským úradom. Odchodom z kňazstva sa vracia k svojmu občianskemu menu Marián.

Do novej funkcie na Úrade vlády by mal nastúpiť v piatok.

Na Úrad e vlády dochádza k výmene stráží. Iveta Radičová si totiž buduje svoj poradný tím, ktorému má šéfovať františkánsky katolícky kňaz Ján Krstiteľ Balázs. Ten však prekvapujúco odchádza z rehole františkánov a z kňazskej služby.

„Robí mi poradca niekoľko rokov. Ako poradca bol aj u Mikuláša Dzurindu. Vážim si ho za to, že vždy hovoril veci otvorene a verejne. Radil mi aj počas prezidentskej kampane, a tak považujem za prirodzené, že to vyústilo do vzájomnej spolupráce aj v takejto dôležitej funkcii, „ povedala Novému Času premiérka.

Balázs bude aj Radičovej poradcom pre mediálnu politiku a cirkevné otázky.

„Keby som si netrúfal, túto ponuku by som nemohol prijať. Buduje sa skutočne silný a odborný tím externých aj interných poradcov.

Dúfam, že to, o čo som sa snažil doteraz, budem môcť realizovať v inej podobe aj naďalej,“ povedal Balázs a upresnil, že jeho rozhodnutie ovplyvnilo aj znechutenie z pomerov v cirkvi. „Zažíval som neustálu kritiku, nepochopenie môjho spôsobu myslenia a angažovanosti,“ vysvetlil s tým, že „viera je niečo, čo vám nik nemôže vziať. Je to dar, niečo hlboko vnútorné. Podobne aj teologické myslenie je niečo, čo bude naďalej formovať moje postoje a celkové myslenie“.

Šéfporadca predsedníčky vlády sa vrátil k civilnému menu Marián Balázs.

„Zvykám si bez problémov, skôr si na to budú musieť zvyknúť ostatní ľudia,“ dodal Balázs, ktorý nie je v politike žiadnym nováčikom. Nepriamo do nej zasahoval už od deväťdesiatych rokov. „On v politike bol, aj komentoval, písal, bol známy ako poradca Radičovej v kampani. To, že odchádza z rádu, je len logický krok toho, že sa na po-

Známy františkán a publicista Ján Krstiteľ Baláž vystúpil z rehole a zanechal kňazstvo

Známy františkán a publicista Ján Krstiteľ Baláž, ktorý má viesť poradný tím premiérky Ivety Radičovej, vystúpil z rehole a zanechal kňazstvo. Dôvodom nemá byť nová verejná funkcia, ale únava z vnútrocirkevných pomerov. Informuje Jaroslav Barborák, redaktor: „Narastajúci pocit spútanosti, nepochopenia a kritiky z cirkevných radov a k tomu ticho biskupov pri verejnom potieraní hodnôt. To má byť podľa Jána Krstiteľa Baláža hlavný dôvod jeho odchodu z rehole a kňazstva.“

Ján Krstiteľ Baláž: „Je to moje súromné rozhodnutie. Možno že mnohých týchto krokom sklame, zároveň ale zostávam teologicky zmysľajúcim človekom.“

Redaktor: „Ponuka viesť poradný tím Ivety Radičovej podľa Baláža rozhodnutie len urýchlila, nebola jeho spúšťáčom. Rehoľa františkánov rozhodnutie akceptuje. Provinciálny remi-

áš Daniel Kvaka tvrdí, že sa nerozchádzajú v zlom.“

Daniel Kvaka, provinciálny remiáš rehole františkánov: „Je to jeho rozhodnutie, ja to tak poviem, že nemôžeme, nemáme nijaký spôsob, ako dokázať udržať človeka v reholi, keď on sám sa rozhodne nejakým inak.“

Redaktor: „Biskupi odmietli reagovať na Balážovu kritiku. Cez svojho hovorca vyjadrujú len ľútosť z jeho rozhodnutia.“

Jozef Kováčik, hovorca KBS: „Vyjadrujeme ľútosť nad krokom kňaza, ktorý opúšťa svoju kňazskú službu. Kňazská služba nie je zamestnaním, je to povolanie od Boha a práve preto je to o to bolestnejšie.“

Redaktor: „Ján Krstiteľ Baláž sa odchodom vracia k svojmu občianskemu menu Marián. Do novej funkcie na Úrade vlády by mal nastúpiť v piatok.“

Rádio Slovensko, 13.7.2010

litiku dal. On nie je kňaz, je rehoľník. Františkáni sú taký svetský typ rehoľníkov. Viac sa angažujú do svetských vecí ako iné rehole,“ uviedol politológ Miroslav Kusý.

Balázs strieda na tomto poste Vladimíra Faiča, ktorý bol v minulosti členom komunistckej strany a získal titul RSDr. (red), **Nový Čas, 15.7.2010**

Kto je Ján Krstiteľ Balázs?

Narodil sa v roku 1966 v Košiciach. Jeho občianske meno je Marián Balázs. Ivetu Radičovú pozná ešte z čias, keď Stano Radič bol jeho dobrý priateľ. Ako kňaz pôsobil v Bratislave, vo Filákovke a aj v Prešove. Bol predstaveným františkánskej rehole v Bratislave. Pracoval aj ako streetworker s ľuďmi závislými od drog, či ošetrovateľ v nemocnici. Písal články so deníka SME. Často kritizoval katolícku cirkev aj arcibiskupa Jána Sokola za jeho spoluprácu s ŠtB.

Pred takmer rokom Ján Krstiteľ Balázs kritizoval aj políciu a vtedajšieho ministra vnútra Roberta Kaliňáka za to, že františkánov neprávom obvinili zo sexuálnych trestných činov. Zneužití chlapi napokon vypovedali, že to bol niekto iný. Balázs od začiatku tvrdil, že františkáni sú nevinní.

Takto politici diskutujú o Balážovi na facebooku:

Igor Matovič, poslanec SaS:

- Kňaz sa vzdáva svojich večných sľubov vernosti Bohu a odchádza robiť poradcu Radičovej. Mám z toho veľmi zvláštny pocit.

Určite nie príjemný. Osobne som si nikdy netrúfol pokúšať ani len zamestnancov konkurencie, aby prešli robiť k nám. Práve pre ich sľub vernosti niekomu inému, hoci aj tomu, koho som nemal práve v láske.

Zita Pleštinská, SDKÚ (bývalá poslankyňa Európskeho parlamentu):

- Počas komu n i zmu pre Kristovo meno presedeli kňazi dlhé roky v komunistických žalárach. . . V srdci mám nezodpovedanú otázku - prečo nám demokracia berie kňazov?

Martin Poliačik, poslanec SaS:

- Demokracia nikomu nič neberie. Dáva možnosť sa rozhodnúť. Či azda myslíš, že takýto človek neostane kňazom v Božích očiach, Zita? Jeho činy ho ním robia, nie nejaká exelovská tabuľka vo Vatikáne.

Zita Pleštinská, SDKÚ (bývalá poslankyňa Európskeho parlamentu):

- Nemám nič proti tomu, aby sa kňazi angažovali v politike. Priam je to potrebné:-))) Teším sa, že JKB je šéfom poradcov, ale som smutná, že vystúpil z rehole a hlavne, že aj z kňazstva.

Budem čakať prečo, a potom, keď sa potvrdia moje obavy, Ti o tom poviem.

Výber domova je stále podriadený vôli úradníkov

Umiestňovanie v zariadeniach pre seniorov čaká zmena. Mali by ste si slobodne vybrať, kto vám poskytne to, čo potrebujete. Nateraz to zostáva po starom. Mestá musia postupovať podľa zákona platného v súčasnosti. Kým sa nezmení, platí to, čo Ústavný súd v máji označil za protiústavné.

Sú to len slovíčka, ale zjavne sú dôležité, keď sa dostali na Ústavný súd a trvalo trinásť mesiacov, kým rozhodol. Možnosť určiť človeku domov dôchodcov alebo iné zariadenie, ktorú dal obciam a žúpam zákon o sociálnych službách, je v rozpore s ústavou. Pre ľudí odkázaných na pomoc to má veľký praktický význam. Budú si môcť vybrať bez toho, aby museli platiť za celú starostlivosť. Dnes sa v porádovnikoch obecných a krajských zariadení tlačí okolo 16-tisíc osôb.

Ide o peniaze

Zákon, ktorý začal platiť 1. januára 2009, zmenil zabehaný spôsob výberu domova dôchodcov. Obce a župy získali povinnosť postarať sa o svojich obyvateľov a spolu s ňou právo umiestňovať ich vo svojich zariadeniach - na úkor občianskych združení, cirkví, súkromných podnikateľov.

„Občan si môže zvoliť poskytovateľa, ale ak mu ho samospráva neschváli, (poskytovateľ) nedostane finančný príspevok na služby,“ hovorí Milada Dobrotková z neziskovej organizácie Hestia, ktorá prevádzkuje domov dôchodcov v Bratislave.

Výžaduje si to „len“ zmenu zákona. Urobiť ju musí nová vláda. Otázka je skôr, čo urobia obce, mestá a kraje, keď nemajú peniaze.

Prax ukázala

Zákon rozlišuje verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb. Niektoré samosprávne kraje a mestá (verejní poskytovatelia) bez problémov spolupracujú s tými druhými. Sú k tomu nútené nedostatkom vlastných zariadení.

Napríklad Martin žiadne nemá. „V rámci možností klientov umiestňujeme, kde si želajú,“ povedal hovorca mesta Jozef Petráš.

Skúsenosti čitateľov z rôznych regiónov hovoria, že to je výnimočný prípad.

„Žiadna obec sa nestará a nepostará o miesto v domove dôchodcov. Všade na okoli mali poradovníky,“ tvrdí Oľga, ktorá v Trnavskom kraji hľadala miesto pre svoju matku.

Podľa platného zákona

Ústavný súd rozhodol 18. mája. Jeho nálezh však dosiaľ nevyšiel v zbierke zákonov, a tak z právneho pohľadu neexistuje.

Keby ste zistovali, či si napríklad vaša matka môže vybrať domov dôchodcov, dozvedeli by ste sa, že zákon jej to nezakazuje, ale potom musí platiť v plnom rozsahu. Za jeden mesiac pobytu v domove dôchodcov to znamená 500 až 700 eur. Platí však, že čo iné mesto, to iná prax.

Napríklad v bratislavských mestských zariadeniach pre seniorov sú dlhé poradovníky. Na magistráte povedali, že ľudom, ktorí si našli miesto u neverejného poskytovateľa, mesto zaplatí všetko.

Jozef Čavojec
SME 14.7.2010

Argentína uzákonila sobáše gayov

Argentínski homosexuáli sa budú môcť sobášiť, dediť a adoptovať si deti. Ako prví v Latinskej Amerike. Všetko alebo nič. S takýmto postojom poslala senátu argentínska prezidentka Cristina Fernandezová Kirchnerová zákon o manželstvách homosexuálov. Registrované partnerstvá nestačia, odkázala.

V tradične katolíckej Argentíne je to veľmi citlivá téma. Buenos Aires síce má povest' tolerantného mesta, na vidieku má však silné slovo cirkev.

Aj preto vznikla v senáte podľa

očakávania vášnivá debata, ktorá trvala až 16 hodín. K hlasovaniu sa senátori dostali o 4. hodine ráno, v tesnom pomere hlasov 33:27 zákon odsúhlasili. Kým registrované partnerstvá uzákonnili vo viacerých štátoch regiónu, Argentína sa týmto zákonom stane prvou krajinou Latinskej Ameriky a desiatou na svete, v ktorej sa budú môcť sobášiť osoby rovnakého pohlavia. Budú môcť aj dediť a adoptovať si deti.

Kým aktivisti za práva homosexuálov vyzdvihujú posun, aký Argentína

Vatikán bude prísnejší na pedofilov

Pápež Benedikt XVI. včera zverejnil nové pravidlá cirkevného práva, ktoré majú zjednodušiť stíhanie kňazov v prípadoch sexuálneho zneužívania. Odpoveď na stovky škandálov zneužívania maloletých duchovnými, ktoré tento rok vyšli na povrch v rôznych štátoch Európy, aj vo svete, neuspokojila všetkých.

Medzi najväčšími zmenami v cirkevnom práve za desaťročie je pravidlo, že najnaliehavejšie prípady sa budú riešiť urýchlými procedurami. Zároveň sa predlžuje lehota, počas ktorej nie je zločin pedofílie premlčaný z 10 na 20 rokov od dospelosti obeť, a sexuálne zneužívanie postihnutých je postavené na rovnakú úroveň s pedofíliou.

Do cirkevných tribunálov budú môcť vymenovať aj laikov a Kongregácia pre náuku viery sa bude zaoberať aj prípadmi detskej pornografie.

Hovorca Vatikánu Federico Lombardi sa vyjadril, že pravidlá sú známkou toho, že Vatikán k problému pristupuje „s vážnosťou a transparentnosťou“.

Pravidlá však nahnevali organizácie obeť zneužívania aj amerických biskupov. Postavili uvedenie žien do kňazského stavu na roveň najťažším zločinom vrátane pedofílie. Podľa The New York Times sklamali aj mnohých obhajcov práv obeť, ktorí dúfali, že v nich bude povinnosť nahlásiť prípady pedofílie polícii alebo zodpovednosť biskupov za príslušných kňazov v prípadoch zneužívania.

(čtk, era)

SME, 16.7.2010

prešla na ceste od diktatúry, desaťtisíce tradičnejšie založených ľudí vyšli do ulíc. Bol medzi nimi aj učiteľ Eduardo Morales, podľa ktorého zákon podporujú len obyvatelia metropoly a nie väčšina krajiny. „Chcú zmeniť Buenos Aires na hlavné mesto gayov,“ vyhlásil podľa AP.

Fernandezová sa problémami homosexuálov začala zaoberať len nedávno. Economist píše, že zrejme ide o snahu zapáčiť sa obyvateľom hlavného mesta, ktorí ľavicovú prezidentku príliš nepodporujú.

Cieľom majú byť budúročné voľby, v ktorých bude zrejme kandidovať Fernandezovej manžel a predchodca v úrade Nestor Kirchner.

SME, 16.7.2010

Balazs: Vybrala si ma, lebo som nestranný

Šéf zboru poradcov premiérky hovorí, že víťazstvo Ivete Radičovej predpovedal už pred rokom. Vystúpil z kňazskej služby, v katolíckej cirkvi zostáva. Za odchodom nie je len to, že sa stal šéfom zboru poradcov na Úrade vlády, ale aj nespojnosť s pomermi v cirkvi. Kritizuje ich už dlho. Pred rokom bránil františkánov pred nepravdivým obvinením z pedofílie, teraz bude radiť premiérke Ivete Radičovej. Radil aj Mikulášovi Dzurindovi. Z Jána Krstiteľa sa stal MARIÁN BALAZS.

Ako prišlo k tomu, že ste v prezidentskej kampani začali radiť Ivete Radičovej?

„Radila sa so mnou aj predtým. Poznáme sa ešte z čias, keď žili moji dobrí priatelia Stanko Radič, Jaro Filip, Jano Langoš. Keď sa začala prezidentská kampaň, stal som sa neoficiálnym poradcom, naša spolupráca pokračovala aj pred voľbami.“

Aký máte vzťah?

„Poznáme sa roky, vždy bola medzi nami dôvera, a keď sa potrebovala poradiť alebo počuť názor človeka, ktorý za sebou nemá záujmové skupiny, je nestranný, bol som k dispozícii. Vedeli sme sa veľmi dobre porozprávať.“

Ste spolu často, ľudia vo vašom okolí špekulujú, či nejde o intímny vzťah. Ako to je?

„Aj Iveta Radičová na túto otázku už viackrát odpovedala, že ide o čisto pracovný vzťah.“

V politike takéto blízke kamarátstva nevidno, je správne, že ste jej kamarát a zároveň podriadený?

„Som v priamej podriadenosti vedúcemu Úradu vlády. Je prirodzené, že ak som bol poradcom počas prezidentskej a parlamentnej kampane, tak som dostal ponuku aj teraz. A je prirodzené, že Iveta Radičová požiadala človeka, ktorému dôveruje.“

V čom hlavne ste jej doteraz radili a v čom budete?

„Najviac sme preberali otázky rozvoja demokracie, dôstojný život, slušnosť a etiku v politike, mediálne otázky. Otvárali sme témy dejinnej pamäti aj životného prostredia.“

Túto krajinu bude najbližšie štyri roky trápiť hlavne ekonomika. Nemal by byť hlavný poradca ekonóm?

„Nemyslím si to. Na Úrade vlády bude zbor poradcov a kľúčovým témam sa budú venovať odborníci z daných oblastí. Úlohou predsedu zboru poradcov je zabezpečiť, aby zbor plnil svoju úlohu, koordinoval ich prácu a aby mal predseda vlády vždy poruke informácie, ktoré potrebuje. Ja si popritom nechávam oblasť cirkvi a mediálnu politiku.“

Kto budú ďalší poradcovia?

„Sú dovolenky, viacerí ponuku zvažujú. Niektorí ju prijali, ale kým nenastúpia, nechcú, aby to bolo zverejnené. Všetkých predstavím na tlačovej besede. K externému poradcovi pre životné prostredie Jurajovi Smatanovi pribudol ďalší externý poradca pre zdravotníctvo Peter Križan. Je predsedom etickej komisie na ministerstve zdravotníctva a bol riaditeľom Nemocnice u Milosrdných bratov v Bratislave.“

Viete po anglicky?

„Plynulo nehovorím. Rozumiem, keď čítam a počúvam.“

Premiérka od vás nežiada certifikát?

„Nežiadala, myslím, že na tomto poste nie je potrebné vedieť špičkovu po anglicky. Pasívne viem po taliansky a nemecky. Jazykom sa chcem venovať a nebude pre mňa problém vrátiť sa k dobrej znalosti všetkých troch, s čím som niekedy nemal problém.“

V angličtine sú dobré zdroje na čerpanie informácií.

„To všetko bude úloha pre odborníkov, ktorí dostanú isté zadanie a bude na nich, aby ho spracovali. U nich by podmienka cudzieho jazyka mala byť.“

Verili ste, že Iveta Radičová bude premiérkou?

„Po prezidentských voľbách som jej povedal, že o rok bude zostavovať vládu. Počas roka sa situácia vyvíjala rôzne a zdalo sa, že by to bol skôr zázrak. V posledných týždňoch pred voľbami som nadobúdal nádej, že by to mohlo byť reálne. V deň volieb som jej povedal, že mám pocit, že ju naozaj bude zostavovať.“

Čo zohralo kľúčovú rolu, že sa to podarilo?

„Viac faktorov. Iveta Radičová po celý rok prejavovala vysokú politickú kultúru aj rozhodnutím vzdať sa poslaneckého mandátu. Mnohí občania mali čím ďalej tým viac dosť politického štekania, rozdúchavania napätia, škandálov, korupcie a tretím dôležitým momentom bolo to, čo rozpútal“

Robert Fico, keď sa hral na detektíva. Obviňoval SDKÚ a rýchlo sa mu to vrátilo a ukázalo sa, že sám má omnoho väčší problém s financovaním vlastnej strany.“

Ak sa píše o slabosti premiérky, tak práve o jej postavení v SDKÚ a vzťahu s Mikulášom Dzurindom, ktorý je predsedom strany. Súhlasíte?

„Je to vec strany, ale priebeh zostavovania vlády ukázal, že spolupráca s Mikulášom Dzurindom môže byť aj elegantná, keď prijal post ministra zahraničných vecí. Bol to prejav dôvery aj veľkorysého gesta pani premiérky. Dala najavo, že v zahraničnej politike môže byť Mikuláš Dzurinda prínosom, má meno a bol to on, kto po vládě Mečiara naštartoval cestu návratu do EÚ.“

Odchádzate z kňazskej služby, je to len pre novú funkciu?

„Už dávnejšie som si kládol otázku, ako ďalej. Vnútorne pome-ry v cirkvi boli pre mňa čím ďalej tým smutnejšie. Rozprával som sa o tom pred voľbami aj s novým štatutárnym zástupcom rehole. Ponuka, ktorú som dostal, urýchlila moje rozhodnutie.“

Aké sú tie pomery?

„Viackrát som vyjadroval ľútosť a poľutovanie, že predstavitelia cirkvi sú ochotní vyobchodovať s ľuďmi, ako boli Vladimír Mečiar alebo Robert Fico v podstate čokoľvek. Za vlády Roberta Fica bolo vyobchodované mlčanie o dôležitých témach. Je pre mňa neprípustné, keď sa šéf SNS posmešne vyjadruje o svätom Štefanovi, rozdúchava napätie, aby tí, ktorí si nárokuje na post morálnych autorít, mlčali a takto sami seba oberali o prorocký rozmer, ku ktorému sa cirkev hlási. Proroci boli vždy tí, ktorí aj s rizikom nasadenia vlastného života stáli tvárou v tvár“

moci a často prišli aj o život. Ale vždy vedeli vládcom priamo povedať, ak konali neeticky. Dnes mnohí predstavitelia cirkvi takýmto ľuďom podávali ruky, chodili s nimi na obed a ani v úzkom kruhu neboli schopní šéfovi SNS vytknúť jeho vulgarizovanie politiky, alkoholizmus. A keď predstaviteľ cirkvi po takomto stretnutí povie, že nebolo hodnotiacim, tak je to veľmi smutné.“

Myslíte stretnutia, ktoré pred volbami s politikmi absolvoval arcibiskup Zvolenský?

„Áno. Nevidím problém, že sa s pánom Slotom stretol, ale bola to úžasná možnosť prejavíť svoju morálnu a inštitucionálnu autoritu a pomenovať veci pravým menom. Keby to urobil, myslím, že by získal obrovský rešpekt nielen u veriacich, ale aj neveriacich. Aj v dôsledku toho, že predstaviteľia

cirkvi mlčia, sa mnohí ľudia mentálne cirkvi vzdávajú. V cirkvi sú vždy takéto vzdialenia označené tým, že za to môžu liberalizmus, sloboda, konzumná spoločnosť. Málokedy sa niekto pýta, či k tomu neprispelo správanie sa kompetentných. Takisto mi bolo ľúto, že celé štyri roky mlčali aj predstavitelia reholí, ktorí sú na úrovni biskupov.“

Nemáte problém zostať v cirkvi?

„Nemám. Z cirkvi neodchádzam. Zostávam teologicky zmyslajúcim človekom. To, že sa stal arcibiskupom Róbert Bezák, je svetielko. Zjavne si však už v iných diecézach dajú pozor, aby náhodou k takémuto kroku inde nedošlo.

Pán arcibiskup ukázal, že si zachoval vnútornú slobodu a hoci po odhalení len časť toho, ako sa správal arcibiskup Sokol, ako narábal s financiami, môžeme mu byť vďační. Ale obávam sa, že takýto progres nie je vítaný.

Krátko po jeho nástupe sa v jeho diecéze začala formovať skupina odporu voči nemu a mnohí kňazi s ním vyjadrovali nespokojnosť.“

Súdny vikár spišskej diecézy Ján Duda povedal, že zahadzujete vzácny dar kňazstva a je to zlé rozhodnutie. Ako túto kritiku vnímate?

„Nič som nezahodil. Najväčší vnútorný dar je viera a tá má rôznu podobu. Pán Duda a niektorí ďalší prejavili svoje názory už počas prezidentskej kampane. Zjavne im je pán Gašparovič bližší ako pani Radičová. Nemajú právo nikoho hodnotiť. Ak vyjadrujú ľútosť nad mojím odchodom z kňazstva, treba sa ich opýtať, prečo nevyjadrujú ľútosť nad tým, aké pomery panujú v cirkvi. Nikdy nepozdvihli svoj hlas proti nepravosti, keď bol zavraždený Robert Remiáš, nepostavili sa na obranu Hedvigy Malinovej. Radšej nech sa pýtajú sami seba, ako rozumejú svojmu kňazstvu.“

Spišský biskup Andrej Imrich tvrdí, že ste neboli dobrým poradcom ani Mikulášovi Dzurindovi, ani Ivete Radičovej, keďže SDKÚ odmietala podpísať Vatikánsku zmluvu. Spomenul aj výrok premiérky, že morálka je otázkou dohody v spoločnosti.

„To, akým som bol poradcom, nech posúdia tí, ktorí sa so mnou radili. V čase, keď bola aktuálna téma Vatikánskej zmluvy, som už nebol poradcom. A Vatikánska zmluva predsa bola podpísaná, neviem, prečo niekto tvrdí opak.

A nemýľme si úlohu poradcu s niekým, kto diktuje. Mnohí v cirkvi by radi diktovali. Daný výrok si Iveta Radičová s pánom biskupom Balážom vykonzultovali a došli k záveru, že medzi nimi žiadny spor ani napätie nie sú.“

Keby ste mali tú moc, zakázali by ste interrupcie?

„Všetci chceme, aby sa počet interrupcií blížil k ideálu, k nule. Ich počet sa znižuje. Pre mňa znie otázka tak, čo môžeme urobiť pre to, aby sa znížil ešte viac. Potom vieme o veci diskutovať a hľadať riešenie. Ak to postavíme čiernobielo, nikdy nenájdem konsenzus.“

Považujete antikoncepciu za užitočnú vec?

„Každý by mal k svojmu vzťahu pristupovať zodpovedne. Nechcem sa teraz k tomu vyjadrovať.“

Je dôležité podpísať dva dodatky k Vatikánskej zmluve?

„Aj dnes je možné uplatňovať výhradu vo svedomí. Nemyslím, že je to taký veľký problém, aby sme sa tým museli akútne zaoberať. Aj tu bol zvláštny postoj cirkvi. Kresťanskí demokrati sa stali ich predĺženou rukou až tak, že padla vláda. Po nástupe Roberta Fica sa od petície za Vatikánsku zmluvu cirkiev dištancovala a štyri roky mlčala.“

Minulý rok ste bojovali s mocou

v kauze františkáni, keď vašich podriadených obvinili neprávom z pedofílie, teraz budete mocný vy. Cítite zadosťučinenie?

„Nevnímam to ako zadosťučinenie. Ani nevnímam, že by som mal nejakú moc. Práve naopak, zdá sa mi, že žiadnu nemám. Kauza františkáni je už vecou právnikov vo vzťahu k médiám, ktoré prinášali klamstvá.“

Slúžite ešte každý rok panychídu za Roberta Remiáša?

„Už nie. Každý rok sa však stretávame úzky okruh ľudí s pani Remiášovou v pamätný deň, keď sa pomodlíme na danom mieste.“

Veríte, že vinníci budú ešte potrestaní?

„Na všetky kauzy, ktoré nie sú vyšetrené, sa treba pýtať. Podstatné je, aby táto vláda vyjadřila aspoň jednoznačné morálne gesto.“

Teraz sa už voláte Marián Balazs, ale aj premiérka vás volá Janko. Ako to bude ďalej s vašim oslovaním?

„Uvidíme. Časom si asi všetci zvyknú. Nechám to na druhých, ako ma budú volať.“

Monika Tódová
SME, 16.7.2010

Španielsky Najvyšší súd odmietol zrušiť platnosť nového zákona o interrupciách

Španielsky Najvyšší súd odmietol zrušiť platnosť nového zákona o interrupciách. Podľa tejto normy môžu ženy bez obmedzenia podstúpiť zákrok na umelé prerušenie tehotenstva v prvých 14 týždňoch gravidity. Súd tak zamietol odvolanie, ktoré podala opozičná ľudová strana. Konzervatívci požiadali ústavný súd, aby zrušil zákon, ktorý nadobudol účinnosť 5. júla. Súd konštatoval, že nezastaví platnosť zákona do vynesenia konečného verdiktu o jeho súlade s ústavou.

Interrupčný zákon z pera socialistickej vlády umožňuje 16 a 17-ročným tehotným dievčatám, aby podstúpili zákrok na umelé prerušenie tehotenstva bez súhlasu rodičov, ktorých však o tom musia byť informovaní.

Rádio Lumen, 14.7.2010